

Praha dne 25. ledna 2021
Č. j.: MZP/2021/710/361
Vyřizuje: Ing. Ondrová
Tel.: 267 122 486
E-mail: Barbora.Ondrova@mzp.cz

Rozdělovník

ZÁVĚR ZJIŠŤOVACÍHO ŘÍZENÍ

podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

Identifikační údaje:

Název: „Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05: Aktualizace 2020“

Charakter koncepce:

Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05: Aktualizace 2020 (dále také „koncepte“ či „PZKO 2020+“) je změnou dosud platného Programu zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05 z roku 2016 (dále také „PZKO 2016“). Předmětný PZKO 2020+ aktualizuje stávající PZKO 2016 na základě novějších dat a vyhodnocení účinnosti jeho opatření. Dnem vyhlášení PZKO 2020+ ve Věstníku Ministerstva životního prostředí pozbude PZKO 2016 účinnosti.

PZKO 2020+ je zpracován na základě ustanovení § 9 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) a dle přílohy č. 5 k tomuto zákonu. Jeho účelem je snížit celkovou úroveň znečištění a znečišťování ovzduší v dotčeném území, resp. aktualizovat opatření, jejichž realizace povede ke zlepšení kvality ovzduší a dosažení přípustné úrovně znečištění, a to na základě aktualizovaných podkladů o příčinách znečištění ovzduší a zhodnocení efektivity dosavadních opatření. Koncepce vychází z údajů o emisích a o imisním zatížení a z poznatků o stavu a příčinách znečištění ovzduší zpracovaných Českým hydrometeorologickým ústavem. PZKO 2020+ obsahuje:

- aktuální informace o dotčeném území, monitorovací síti, velikosti exponované oblasti a populaci k roku 2016 (PZKO 2016 obsahoval data pouze do roku 2012),
- aktuální imisní analýzu za použití dat z let 2013 – 2017 (PZKO 2016 obsahoval pouze údaje do roku 2013),

- aktuální emisní analýzu za použití dat z let 2012 – 2016 (PZKO 2016 obsahoval emisní údaje pouze do roku 2011),
- aktuální analýzu příčin znečištění ovzduší za využití dat pro rok 2015, nebo 2017 v případě fugitivních emisí (PZKO 2016 obsahoval analýzu příčin znečištění ovzduší pro rok 2011),
- aktuální popis přijatých opatření až k roku 2020 a aktuální hodnocení jejich dopadu na kvalitu ovzduší,
- aktualizaci těch opatření, která co nejúčinněji povedou ke kvantifikovatelnému přínosu k dosažení imisních limitů v co možná nejkratší době.

Zastřešujícím dokumentem je pro předmětnou koncepci Národní program snižování emisí, který obsahuje opatření ke snížení znečištění ovzduší na národní úrovni.

Koncepce obsahuje metodickou část zaměřenou na podrobný popis způsobu posuzování úrovně znečištění, lokalizaci měřících stanic, které provádějí stacionární měření, popis charakteru cílů vyžadujících ochranu v příslušných lokalitách, odhad rozlohy znečištěných oblastí a velikost exponovaných skupin obyvatelstva.

Analytická část koncepce podává přehled o znečištění zjištěném v předchozích letech, přehled o aktuální úrovni znečištění a predikci jejího budoucího vývoje. Tato část dále obsahuje informace o celkovém množství emisí v dané oblasti, výčet a lokalizaci významných zdrojů znečištění ovzduší a informace o dálkově přenášeném znečištění z okolních oblastí.

V návrhové části PZKO 2020+ jsou obsažena opatření, která zajistí, aby bylo co nejdříve dosaženo imisních limitů. Je zde uveden přehled dříve přijatých opatření na mezinárodní, národní, regionální a lokální úrovni a hodnocení jejich účinnosti. Návrhová část koncepce dále obsahuje rámcový časový plán provádění nově navrhovaných opatření, identifikaci stacionárních zdrojů, které významně přispívají k překročení imisního limitu, u nichž bude krajský úřad postupovat podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona o ochraně ovzduší, odhad plánovaného přínosu opatření ke snížení úrovně znečištění vyjádřený vhodnými indikátory a předpokládanou dobu potřebnou k dosažení imisních limitů.

Nově navrženými opatřeními v oblasti lokálního vytápění pro omezení znečištění ovzduší benzo[a]pyrenem jsou:

- **PZKO_2020_1: Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší** – jehož cílem je zajistit a kontrolovat, aby provozovatelé spalovacích zdrojů dodržovali požadavky zákona o ochraně ovzduší, zejména co se týče povinné instalace akumulární nádrže, pravidelných technických kontrol, kvality spalovaného paliva, instalace a provozu kotlů v souladu s pokyny výrobce a dodavatele a s ustanovením přílohy č. 11 k zákonu o ochraně ovzduší. Kontrolu budou provádět obecní úřady obcí s rozšířenou působností v rámci výkonu přenesené působnosti dle zákona o ochraně ovzduší. Obce a kraje pomohou se zprostředkováním finančních podpor z prostředků státu či Evropské unie a budou v rámci svých možností poskytovat

vlastní dodatečnou finanční podporu pro výměnu stávajících zastaralých kotlů. Obce a kraje budou také aktivně zvyšovat povědomí obyvatel o nabízených dotačních titulech.

- **PZKO_2020_2: Zvýšení povědomí provozovatelů o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby spalovaného paliva** – jehož cílem je zvýšit informovanost provozovatelů spalovacích stacionárních zdrojů (především na pevná paliva) o podílu těchto zdrojů na celkové úrovni znečištění ovzduší a faktorech, které ke zvýšenému znečišťování přispívají. Cílem je také motivovat provozovatele, aby k vytápění používali výhradně kvalitní paliva. Osvětové kampaně k větší informovanosti veřejnosti a provozovatelů o významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby spalovaného paliva povede Ministerstvo životního prostředí, Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj a také obce v zóně Severovýchod – CZ05.

PZKO 2020+ dále odkazuje na tzv. podpůrná opatření, která mají formu metodických doporučení a představují dobrou praxi při řízení kvality ovzduší na všech úrovních veřejné správy v oblasti ochrany ovzduší. Jejich účelem je vytváření podmínek pro další snižování emisí znečišťujících látek. V případě zóny Severovýchod se s ohledem na charakter znečištění jedná především o podpůrná opatření k omezení znečišťování ovzduší domácnostmi a ke snížení vlivu dopravy či stacionárních zdrojů na ovzduší. U podpůrných opatření nelze přesně kvantifikovat rozsah jejich realizace nebo přínos ani stanovit časový harmonogram plnění, přesto je lze z hlediska zlepšení kvality ovzduší považovat za prospěšná.

PZKO 2020+ je zpracován v jedné variantě a jeho opatření jsou navržena do roku 2025 s tím, že se předpokládá jejich zhodnocení v rámci následující aktualizace koncepce. Ta bude prováděna dle potřeby, nejméně však jednou za 4 roky.

Umístění: zóna Severovýchod – CZ05, kterou tvoří správní obvody Královéhradeckého, Libereckého a Pardubického kraje

Předkladatel: Ministerstvo životního prostředí

Průběh zjišťovacího řízení

Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 23. 12. 2020 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet (dále též „informace“), na úřední desce posledního dotčeného kraje, resp. Krajského úřadu Libereckého kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (<https://mzp.cz/sea>) pod kódem koncepce MZP279K, a zaslána dotčeným územním samosprávným celkům pro zveřejnění na úředních deskách. Informace o oznámení koncepce byla zaslána také dotčeným orgánům.

Souhrnné vypořádání připomínek:

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, oddělení SEA (dále také „MŽP“), obdrželo vyjádření celkem od 21 subjektů, přičemž 15 vyjádření bylo bez připomínek a 2 vyjádření byla uplatněna po uplynutí lhůty pro zaslání vyjádření k oznámení koncepce (Městský úřad Králíky a Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického). Vyjádření Městského úřadu Králíky obsahovalo pouze

sdělení o vzetí informace o oznámení koncepce na vědomí, bez připomínek. Vyjádření daného obvodního báňského úřadu obsahovalo připomínku k vybraným ložiskům a těžařským společnostem. Příslušný úřad však k těmto vyjádřením na základě § 10c odst. 3 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nepřihlíží. Kopie vyjádření k oznámení koncepce, uplatněných v zákonné lhůtě 20 dnů ode dne jeho zveřejnění, byly předány předkladateli koncepce k vypořádání. Vypořádání všech obdržených vyjádření je nezbytným podkladem pro vydání tohoto závěru zjišťovacího řízení a je zároveň jeho přílohou.

Závěr:

Na podkladě oznámení koncepce a jeho příloh, vyjádření podaných k oznámení koncepce a jejich vypořádání provedlo Ministerstvo životního prostředí s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v příloze č. 8 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) zjišťovací řízení ve smyslu ustanovení § 10d uvedeného zákona s následujícím závěrem:

„Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05: Aktualizace 2020“ nebude mít významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, a nebude proto posuzován dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Odůvodnění:

PZKO 2020+ představuje změnu stávajícího PZKO 2016, který byl podroben procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále také „proces SEA“) a k němuž MŽP vydalo dne 10. 5. 2016 pod č. j. 894/ENV/16 souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví podle ustanovení § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „stanovisko SEA“) s požadavky zajišťujícími minimální možné dopady realizace PZKO 2016 na životní prostředí a veřejné zdraví.

Koncepce obsahuje 2 nová opatření obecného charakteru v oblasti lokálního vytápění pro omezení znečištění ovzduší benzo[a]pyrenem, spočívající především v uplatnění požadavků zákona o ochraně ovzduší (např. povinná instalace akumulární nádrže, pravidelné technické kontroly, kvalitní paliva a správná instalace a provoz kotlů) a v osvětové činnosti o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volbě spalovaných paliv. Podpůrná opatření, na něž koncepce odkazuje, mají formu metodických doporučení pro snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší. PZKO 2020+ tak nevytváří rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám či požadavkům na přírodní zdroje implikovaly nezbytnost posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Příslušné orgány ochrany přírody svými stanovisky vydanými dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) konstatovaly, že PZKO 2020+ nemůže mít samostatně ani ve spojení s jinými koncepcemi

či záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) nebo ptačí oblasti (dále jen „PO“).

Tento závěr zjišťovacího řízení vyplývá z porovnání s kritérii pro zjišťovací řízení uvedenými v příloze č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí:

1. Obsah koncepce, zejména s ohledem na:

a) účelnost stanovených variant řešení k dosažení sledovaných cílů koncepce

Koncepce je zpracována v jedné variantě. Z hlediska jejích cílů a vzhledem k charakteru v ní obsažených opatření je invariantní řešení dostačující.

b) míru, v jaké koncepcí stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, a to buď vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti a provozním podmínkám nebo z hlediska požadavků na přírodní zdroje

Koncepce, resp. její cíle a opatření nevytváří rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám nebo požadavkům na přírodní zdroje implikovaly nutnost podrobit koncepci procesu SEA. Opatření *PZKO_2020_1: Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší* má za cíl zajistit, aby provozovatelé spalovacích zdrojů dodržovali požadavky zákona o ochraně ovzduší a aby bylo dodržování daných požadavků kontrolováno. Opatření *PZKO_2020_2: Zvýšení povědomí provozovatelů o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby spalovaného paliva* spočívá v osvětové činnosti a má za cíl zvýšit povědomí provozovatelů spalovacích stacionárních zdrojů o podílu těchto zdrojů na celkové úrovni znečištění ovzduší a o faktorech, které ke zvýšenému znečišťování přispívají, a motivovat je k výhradnímu používání kvalitních paliv k vytápění. Tato 2 nová opatření jsou obecného charakteru, netýkají se žádných investičních opatření či projektů. *Podpůrná opatření*, na která koncepce odkazuje a jejichž seznam bude zveřejněn na internetových stránkách MŽP, mají charakter metodických doporučení k omezení znečišťování ovzduší domácnostmi či ke snížení vlivu dopravy a stacionárních zdrojů na ovzduší, a tak nevytváří rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí.

c) míru, v jaké ovlivňuje jiné koncepce

PZKO 2020+ má vztah k řadě strategických dokumentů na mezinárodní úrovni (ke Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu, 7. Akčnímu programu EU pro životní prostředí do roku 2020 – EAP (2014) či Akčnímu programu životního prostředí do roku 2020), na národní úrovni (zejména k aktualizovanému Národnímu programu snižování emisí, Státní politice životního prostředí ČR 2012 – 2020 či Střednědobé strategii zlepšení kvality ovzduší v ČR) i na regionální úrovni (především k PZKO 2016). PZKO 2020+ navazuje na cíle těchto koncepcí, které spočívají ve snížení zatížení obyvatel znečištěním ovzduší. Lze

tedy očekávat potenciální pozitivní kumulativní účinek s koncepcemi a záměry majícími pozitivní vliv na kvalitu ovzduší.

d) význam koncepce pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje

Vzhledem k cílům a účelu koncepce (snížení celkové úrovně znečištění a znečišťování ovzduší v dotčeném území, resp. realizace opatření, která povedou ke zlepšení kvality ovzduší a dosažení přípustné úrovně znečištění) lze očekávat pozitivní účinek na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví i na podporu udržitelného rozvoje.

e) vliv koncepce na udržitelný rozvoj dotčeného území (včetně sociálně-ekonomických aspektů)

V souvislosti s PZKO 2020+ není očekáváno žádné potenciální negativní ovlivnění obyvatelstva a veřejného zdraví, klimatu, ovzduší, hlukové situace, povrchových a podzemních vod, půdy, biologické rozmanitosti, krajiny a jejích ekologických funkcí, hmotného majetku ani kulturního dědictví, architektonických a archeologických aspektů. Očekávají se potenciální pozitivní vlivy na ovzduší, obyvatelstvo a veřejné zdraví spočívající ve snížení emisí benzo[a]pyrenu, a to jak v oblastech s překročenými imisními limity, tak ve všech dalších obydlených lokalitách v dotčeném území.

f) problémy životního prostředí a veřejného zdraví, které jsou závažné pro koncepci

Pro předmětnou koncepci jsou stěžejními problémy překračování ročního imisního limitu pro benzo[a]pyren a emise znečišťujících látek z malých stacionárních zdrojů (domácích topenišť). Navzdory opatřením přijatým v oblasti snižování emisí nejsou spolehlivě plněny závazky ČR v oblasti zlepšování kvality ovzduší.

g) význam koncepce pro implementaci požadavků vyplývajících z právních předpisů Evropského společenství týkajících se životního prostředí a veřejného zdraví

PZKO 2020+ je v kombinaci se zastřešujícím dokumentem (aktualizovaným Národním programem snižování emisí České republiky) nezbytnou strategií ke zlepšení kvality ovzduší v dotčeném území. Východiskem pro přípravu PZKO 2020+ byla Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduším pro Evropu, jež uvádí požadavek na snížení rizik plynoucích ze znečištění ovzduší pro lidské zdraví cestou dodržení národních závazků snížení emisí a dodržení platných imisních limitů.

2. Charakteristika vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a charakteristika dotčeného území, zejména s ohledem na:

a) pravděpodobnost, dobu trvání, četnost a vratnost vlivu

Koncepce nenavrhuje žádné nové investiční projekty či opatření vyžadující přímé zásahy do území. V souvislosti s PZKO 2020+ nejsou očekávány potenciální negativní vlivy na životní prostředí či veřejné zdraví. Jsou očekávány potenciální pozitivní vlivy spočívající ve snížení expozice obyvatel nadlimitním koncentracím znečišťujících látek (zejména benzo[a]pyrenu) a zlepšení kvality ovzduší nejen v imisně zatížených lokalitách.

b) kumulativní a synergickou povahu vlivu

Vzhledem k charakteru předmětné koncepce nejsou potenciální negativní kumulativní ani synergické vlivy předpokládány. Lze však očekávat potenciální pozitivní kumulativní účinek s koncepcemi a záměry, které mají pozitivní vliv na kvalitu ovzduší.

c) přeshraniční povahu vlivu

V souvislosti s uplatněním koncepce nejsou očekávány žádné přeshraniční vlivy.

d) rizika pro životní prostředí a veřejné zdraví vyplývající z provedení koncepce (např. při přírodních katastrofách, haváriích)

Při uplatňování koncepce nejsou předpokládána rizika pro životní prostředí a veřejné zdraví v souvislosti s přírodními katastrofami či haváriemi.

e) závažnost a rozsah vlivu (velikost území a počet obyvatel, který by mohl být pravděpodobně zasažen)

Vzhledem k výše uvedenému se v souvislosti s PZKO 2020+ nepředpokládají potenciální negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Z koncepčního hlediska představuje PZKO 2020+ dokument přispívající ke zlepšení kvality ovzduší v dotčeném území.

f) důležitost a zranitelnost oblasti, která by mohla být zasažena, s ohledem na:**i. zvláštní přírodní charakteristiku nebo kulturní dědictví**

S ohledem na obsah a charakter koncepce se nepředpokládají potenciální negativní vlivy na životní prostředí, včetně lokalit soustavy NATURA 2000, u nichž příslušné orgány ochrany přírody svými stanovisky dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vyloučily významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost EVL nebo PO.

ii. hustotu obyvatel, osídlení a míru urbanizace

V souvislosti s uplatňováním PZKO 2020+ nejsou očekávány potenciální negativní vlivy na obyvatelstvo či zdraví.

iii. překročení norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot

V důsledku realizace koncepce nebude docházet k překračování norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot nastavených v právních předpisech na ochranu životního prostředí. Normy a mezní hodnoty kvality ovzduší mají být naopak díky koncepci plněny.

iv. kvalitu půdy a intenzitu jejího využívání

Nejsou předpokládány žádné potenciální vlivy koncepce na půdu.

v. dopady změny klimatu

Vzhledem k charakteru koncepce, jejím cílům a opatřením lze očekávat pozitivní vlivy (i v kumulaci s jinými podobně zaměřenými koncepcemi a záměry) na životní prostředí v oblasti ochrany ovzduší a klimatu či veřejného zdraví.

g) dopad na oblasti nebo krajiny s uznávaným statusem ochrany na národní, komunitární nebo mezinárodní úrovni

S ohledem na charakter a obsah předmětné koncepce nejsou očekávány významné dopady na oblasti nebo krajiny s uznávaným statusem ochrany na národní, komunitární ani mezinárodní úrovni. Oznámení koncepce včetně zpracovaného návrhu PZKO 2020+ bylo předloženo příslušným orgánům ochrany přírody se žádostí o vydání stanoviska, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi či záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost EVL nebo PO v jejich působnosti. Všechny oslovené orgány ochrany přírody vydaly stanovisko dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, kterým vyloučily významný vliv PZKO 2020+ na EVL nebo PO.

3. Předpokládaný přínos posouzení koncepce ve vztahu k posouzení jiných koncepcí zpracovávaných na odlišných úrovních v téže oblasti:

PZKO 2020+ je změnou schváleného Programu zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05 z roku 2016, jenž byl podroben procesu SEA a k němuž bylo vydáno souhlasné stanovisko SEA s požadavky zajišťujícími minimální možné dopady realizace PZKO 2016 na životní prostředí a veřejné zdraví, které bude i nadále respektováno. PZKO 2020+ neobsahuje rámec pro povolení konkrétních investičních záměrů s územním dopadem, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám či požadavkům na přírodní zdroje implikovaly nezbytnost podrobit tuto koncepci posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Na základě výše uvedeného a ve vztahu k posouzení jiných koncepcí na odlišné úrovni v téže oblasti není v případném posouzení této koncepce spatřován žádný přínos.

Lze uzavřít, že na podkladě oznámení koncepce, porovnání obsahu návrhu PZKO 2020+ s kritérii pro zjišťovací řízení uvedenými v příloze č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, vyjádření uplatněných v rámci zjišťovacího řízení a jejich vypořádání, dospělo MŽP k závěru, že se jedná o změnu koncepce, u které není předpoklad takových vlivů na životní prostředí, které by odůvodňovaly nutnost jejího posouzení dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na
životní prostředí a integrované
prevence
podepsáno elektronicky

Příloha

Vypořádání obdržených vyjádření